
Prisma Taalbeheersing

Basisgrammatica

Spaans

Begrijpelijk voor iedereen

drs. E. Slager

dr. Y. Rodríguez Pérez

prisma

Prisma maakt deel uit van Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv
Postbus 97
3990 DB Houten

Auteurs: drs. E. Slager en dr. Y. Rodríguez Pérez
Omslagontwerp: Raak Grafisch Ontwerp, Utrecht
Lay-out: Caroline Torenbeek, Amsterdam
Zetwerk: studio Xammes, Vijfhuizen

Eerste druk 2006
Derde druk 2011

© 2011 Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv, Houten - Antwerpen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 Auteurswet 1912, juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB, Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken dient men zich tot de uitgever te wenden.

Ondanks de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg kan noch de redactie noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

ISBN 978 90 00 33443 8
NUR 634

www.prisma.nl
www.prismawoordenboeken.be
www.unieboekspectrum.nl

Inhoud

Voorwoord	7
1 Uitspraak en spelling	8
2 Zelfstandig naamwoord	10
3 Bijvoeglijk naamwoord	16
4 Lidwoord	22
5 Werkwoord 1 (tegenwoordige tijd; voltooid deelwoord)	26
6 Persoonlijk voornaamwoord	30
7 Werkwoord 2 (<i>haber</i> en <i>ir</i>)	38
8 Werkwoord 3 (<i>ser</i> en <i>estar</i>)	42
9 Vraagwoorden en vraagzinnen	48
10 Aanwijzend voornaamwoord	52
11 Bezittelijk voornaamwoord	54
12 Bijwoord	58
13 Voorzetsel	62
14 Werkwoord 4 (werkwoorden met klinkerwisseling)	68
15 Werkwoord 5 (onregelmatige tegenwoordige tijd)	72
16 Onbepaald voornaamwoord	76
17 Ontkennende zinnen	82
18 Werkwoord 6 (tegenwoordige tijd <i>subjuntivo</i>)	86
19 Werkwoord 7 (gebiedende wijs)	92
20 Werkwoord 8 (verleden tijden)	94
21 Telwoord	104
22 Trappen van vergelijking	108
23 Werkwoord 9 (werkwoorden met <i>se</i>)	112
24 Werkwoord 10 (<i>gerundio</i>)	118
25 Samengestelde zin 1 (zonder <i>subjuntivo</i>)	122
26 Samengestelde zin 2 (met <i>subjuntivo</i>)	128
27 Werkwoord 11 (toekomstige tijden; verleden tijd <i>subjuntivo</i>)	134
28 Voorbeeldteksten	142
29 Europees en Amerikaans Spaans	150
30 Overzicht regelmatige en onregelmatige werkwoorden	152
Antwoorden oefeningen	163
Register	172

Voorwoord

Spaanse grammatica's zijn er in soorten en maten. Je hebt grote, dikke grammatica's, die niet bedoeld zijn als leerboek, maar als naslagwerk: je zoekt erin op wat je nodig hebt en als het goed is, staat dat er uitgebreid in beschreven. Daarnaast heb je kleine grammatica's, zoals deze, die wél bedoeld zijn als leerboek. Alles wat er in dit boek wordt uitgelegd is leerstof voor wie bijvoorbeeld een eerste examen Spaans gaat afleggen. Vandaar ook dat de stof gerangschikt is van eenvoudig naar ingewikkeld en voorzien is van oefeningen (met uitwerking, zodat je jezelf kunt toetsen). Als je iets wilt opzoeken, dan kan dat via het uitgebreide register achterin. Ook de vormen van de regelmatige en onregelmatige werkwoorden, die verspreid staan over een aantal hoofdstukken, staan achterin nog eens overzichtelijk bij elkaar.

In hoofdstukken met uitleg en tekst staat de uitleg op de linker bladzijden en de oefeningen op de rechter. Die uitleg is zo beperkt mogelijk gehouden; waar dat mogelijk is laten we de voorbeelden voor zich spreken. Bedenk steeds dat alleen de eenvoudigste en de meest gebruikte vormen en structuren in dit boek aan bod komen; het spreekt vanzelf dat er uitzonderingen zijn op wat we vertellen en dat de werkelijkheid ingewikkelder is. We streven er wel naar dat als je na het doorwerken van ons boek verder gaat, je je niet belemmerd zult voelen doordat je foute gewoontes hebt aangeleerd.

We hebben geprobeerd de uitleg zo begrijpelijk mogelijk te maken, onder andere door zo min mogelijk grammaticale termen te gebruiken. Maar om het boek niet te saai te laten worden, hebben we het de lezer niet overal makkelijk gemaakt. De oefeningen zijn zo geschreven, dat je steeds bij elke zin afzonderlijk moet nadenken. Bovendien is de vertaling die we geven bij de voorbeelden en de oefenzinnen vaak nogal vrij. Als er in het Spaans staat 'hoeveel geven ze je daarvoor?', dan vertalen we in het Nederlands bijvoorbeeld met 'hoeveel krijg je daarvoor?'. Of we vertalen 'ze lieten me niet binnenkomen' met 'ik mocht er niet in'. De letterlijke vertaling moet je dan zelf bedenken. Waar meer dan één vertaling mogelijk is, geven we er vaak maar één: het zinnetje *ha arreglado su coche* kun je op twaalf manieren vertalen: 'hij heeft/zij heeft/u hebt zijn auto/haar auto/uw auto/hun auto gerepareerd'.

Heb je opmerkingen over het boek: de uitgever zal die graag aan ons doorgeven en je krijgt gegarandeerd antwoord.

Yolanda Rodríguez Pérez
Miel Slager

1 Uitspraak en spelling

Het alfabet

Het Spaans kent de volgende letters:

a	[a]	j	[jota]	r	[ere, erre]
b	[be]	k	[ka]	s	[ese]
c	[ce]	l	[ele]	t	[te]
d	[de]	m	[eme]	u	[u]
e	[e]	n	[ene]	v	[uve]
f	[efe]	ñ	[eñe]	w	[uve doble]
g	[ge]	o	[o]	x	[equis]
h	[hache]	p	[pe]	y	[i griega]
i	[i]	q	[cu]	z	[zeta]

De klinkers

In het Nederlands komen de klinkers (a, e, i, o, u) voor in twee varianten; vaak verschillen woorden alleen door het gebruik van die varianten (zoals in ‘nam’/‘naam’, ‘stom’/‘stoom’, enz.). In het Spaans is dat niet zo. Bovendien worden de klinkers allemaal ongeveer even lang uitgesproken en zonder grote pieken in de toonhoogte. De klinkers i en u kunnen met elkaar en met de andere klinkers tweeklanken vormen: combinaties van klinkers die in één lettergreep staan:

agua [a-gua]	water
aire [ai-re]	lucht
bueno [bue-no]	goed
ciudad [ciu-dad]	stad

De medeklinkers

De b en de v klinken onderling gelijk, maar hun uitspraak hangt af van hun plaats in een woord. Aan het begin van een woord klinken ze als een Nederlandse b; tussen twee klinkers als een soort w waarbij je je lippen niet op elkaar mag krijgen.

De c klinkt voor een a, een o of een u als een Nederlandse k, en voor een e of een i zoals de th in het Engelse ‘thief’. De combinatie ch klinkt ongeveer zoals de ch in het Engelse ‘choose’.

De d klinkt zacht tussen twee klinkers, en verder meestal als een Nederlandse d.

De g klinkt voor een a, o of u als de g in het Engelse ‘go’, en voor een e of i als een Nederlandse ch in ‘lachen’. De combinatie gu klinkt voor een e of een i als de g in het Engelse ‘go’; in güe en güi klinkt diezelfde g-klank gevolgd door een w met open lippen.

De h heeft (afgezien van de hiervoor genoemde combinatie ch) geen functie voor de uitspraak.

De j klinkt (net als de g in bepaalde posities) als een Nederlandse ch in ‘lachen’.

De *k* komt nauwelijks voor in het Spaans en verschilt dan niet van de Nederlandse. De *l* klinkt ongeveer als de Nederlandse *l*. De combinatie *ll* klinkt als een gelijktijdig uitgesproken Nederlandse *l+j*.

De *ñ* klinkt als een gelijktijdig uitgesproken Nederlandse *n+j*. De *ñ* geldt als een aparte letter in het alfabet; in een woordenboek komt *manzana*, ‘appel’, vóór *mañana*, ‘morgen’.

De *q* komt bijna alleen voor in de combinatie *qu*, die voor een *e* of een *i* wordt uitgesproken als een Nederlandse *k*.

De *r* wordt getrild met de tongpunt. Aan het begin van een woord of als hij wordt geschreven als *rr*, wordt hij dubbel uitgesproken.

De *s* wordt op allerlei manieren uitgesproken, maar blijft steeds een *s*, geen *z*.

De *v* is al behandeld bij de *b*.

De *w* komt nauwelijks voor in het Spaans en wordt op verschillende manieren uitgesproken, onder andere als een open *w*.

De *x* klinkt in zorgvuldige uitspraak als een zachte *k* gevolgd door een *s*, maar in het dagelijks leven klinkt hij meestal als een *s*.

De *y* klinkt ongeveer als een Nederlandse *j*; het woord *y*, ‘en’, wordt uitgesproken als een *i*.

De *z* klinkt als de *th* in het Engelse ‘thief’. Voor een *e* of *i* wordt hij vervangen door een *c*. Zo is het meervoud van *voz*, ‘stem’: *voces*, ‘stemmen’.

Afgezien van de hierboven al vermelde *ll* en *rr* worden dubbele medeklinkers alleen geschreven als beide worden uitgesproken, zoals in *acción*, ‘actie’. Maar in woorden als *número*, ‘nummer’, of *aparato*, ‘apparaat’, vind je dus geen dubbele medeklinkers.

De klemtoon en de lettergrepen

De klemtoon valt op de vóórlaatste lettergreep van woorden die uitgaan op een klinker, of op een *n* of *s*, en bij andere woorden op de laatste lettergreep. Afwijkingen van deze regel geeft men aan met een accentteken:

<i>mucho</i> [mu-cho]	veel
<i>muchísimo</i> [mu-chí-si-mo]	erg veel
<i>café</i> [ca-fé]	koffie
<i>avión</i> [a-viÓN]	vliegtuig
<i>aviones</i> [a-vio-nes]	vliegtuigen
<i>día</i> [dí-a]	dag
<i>nadie</i> [na-die]	niemand

Het accentteken op ‘*día*’ geeft meteen aan dat de *i* en de *a* hier geen tweeklank vormen.

De verdeling van de medeklinkers over de lettergrepen is niet anders dan je in het Nederlands gewend bent, op twee uitzonderingen na:

- Een Spaanse lettergreep (en dus ook een Spaans woord) begint nooit met een *s* plus een medeklinker. Woorden als *instituto*, ‘instituut’, of *construcción*, ‘bouw’, worden daarom als volgt in lettergrepen verdeeld: *ins-ti-tu-to*, *cons-truc-ción*.
- Niet alleen de *ch* wordt bijeengehouden, zoals in *he-cho*, ‘gedaan’, maar ook de lettercombinaties *ll* en *rr*, *ca-lle*, ‘straat’, *co-rrer*, ‘rennen’.

2 Zelfstandig naamwoord

Zelfstandige naamwoorden zijn woorden als *hand*, *horloge*, *einde* of *vakantie*. Ze worden vaak begeleid door andere woorden, waarvan de vorm afhangt van het gebruikte zelfstandig naamwoord: *de hand* tegenover *het horloge*, *een mooi einde* tegenover *een lange vakantie*, enz. In het Spaans is dat ook zo: een zelfstandig naamwoord is mannelijk of vrouwelijk en staat in het enkelvoud of het meervoud, en dat bepaalt de vorm van de woorden die erbij horen. Een andere eigenschap van zelfstandige naamwoorden die we in beide talen vinden is dat je er verkleinwoorden van kunt vormen: *woord* > *woordje*, etc.

1 Mannelijk/vrouwelijk

Spaanse zelfstandige naamwoorden zijn óf mannelijk óf vrouwelijk. Als er een lidwoord bij staat, dan krijgt dat een mannelijke of juist een vrouwelijke vorm:

mannelijk:

el mes

de maand

un libro

een boek

vrouwelijk:

la semana

de week

una mesa

een tafel

‘Mannelijk’ zullen we vaak afkorten als *m*, ‘vrouwelijk’ als *v*:

el chico [*m*]

de jongen

la chica [*v*]

het meisje

un amigo [*m*]

een vriend

una foto [*v*]

een foto

Of een zelfstandig naamwoord vrouwelijk of mannelijk is moet je per woord leren, maar er zijn een paar hulpjes:

1 bij mensen en dieren klopt het woordgeslacht meestal met het biologische geslacht, ook als het om een verkleinwoord gaat:

una amiga [*v*]

een vriendin

una amiguita [*v*]

een vriendinnetje

2 vaak geeft de uitgang een aanwijzing: de meeste woorden op *-o* zijn mannelijk en veel woorden op *-a* zijn vrouwelijk; woorden die uitgaan op *-dad*, *-tad*, *-tud* en *-ión* zijn als regel vrouwelijk:

el trabajo [*m*]

het werk

la puerta [*v*]

de deur

la ciudad [*v*]

de stad

la mitad [*v*]

de helft

la actitud [*v*]

de houding

la opinión [*v*]

de mening

Oefeningen

a. Vul het meervoud in van wat cursief gedrukt staat:

1. El *lunes* voy siempre al cine. ... voy siempre al cine.
Op maandag ga ik altijd naar de bioscoop.
2. El *avión* sale con retraso. ... salen con retraso.
Het vliegtuig vertrekt te laat.
3. La vecina tiene una *hermana* en Barcelona. La vecina tiene dos ... en Barcelona.
De buurvrouw heeft een zus in Barcelona.
4. La *calle* es muy larga. ... son muy largas.
De straat is erg lang.
5. El *perrito* es de mi hermana. ... son de mi hermana.
Het hondje is van mijn zus.

Een bijzonderheid is dat een gemengde groep mensen wordt aangeduid met de mannelijke vorm; het meervoud van *chico*, 'jongen', kan zowel 'jongens' betekenen als 'jongens en meisjes':

los chicos [M]	de jongens, de kinderen [meisjes en jongens]
el padre [M]; la madre [V]	de vader; de moeder
los padres [M]	de ouders [en ook: de vaders]
el hijo [M], la hija [V]	de zoon, de dochter
los hijos [M]	de kinderen [en ook: de zoons]

2 Enkelvoud/meervoud

Zelfstandige naamwoorden die uitgaan op een klinker (*a, e, i, o, u*) krijgen in het meervoud *-s* toegevoegd, als ze uitgaan op een medeklinker krijgen ze *-es*:

el vecino	los vecinos	de buurman	de burens
el pie	los pies	de voet	de voeten
una ciudad	las dos ciudades	een stad	beide steden
el avión	los aviones	het vliegtuig	de vliegtuigen

Bijzonderheden:

- Dat er op *avión* een klemtoonteken staat en op *aviones* niet is een gevolg van een algemene spellingsregel (zie hfdst. 1); om dezelfde reden krijgt het meervoud van *crimen*, 'misdaad', een teken: *crímenes*.
- Woorden die uitgaan op *-í* krijgen in het meervoud de uitgang *-íes*, zoals in:

marroquí	marroquíes	Marokkaan	Marokkanen
----------	------------	-----------	------------
- Woorden die in het enkelvoud eindigen met een onbeklemtoonde klinker gevolgd door een *-s*, blijven in het meervoud onveranderd:

el/los lunes	de maandag, de maandagen
el/los paraguas	de paraplu, de paraplu's

3 Verkleinwoorden

Net als in het Nederlands maak je in het Spaans van een woord een verkleinwoord door er een bepaalde uitgang aan te plakken. De meest gebruikte verkleiningsuitgang in het Spaans is *-ito*. Bij woorden op *-o* of *-a* wordt die slotklinker vervangen door *-ito* of *-ita*; bij veel andere woorden wordt die uitgang zonder meer aan het woord toegevoegd:

el perro	el perrito	de hond	het hondje
la casa	la casita	het huis	het huisje
el papel	el papelito	het papier	het papierdje